

Høringsuttalelse til utredning av økonomi og pengestrømmer i norsk filmbransje

Norsk filmklubbforbund er landets eneste publikumsorganisasjon innenfor filmfeltet. Forbundet representerer om lag 80 filmklubber med i overkant av 12 000 enkeltmedlemmer på landsbasis.

Vi har lest utredningen fra selskapet Ideas2evidence: "Åpen framtid - en utredning om økonomien og pengestrømmene i filmbransjen". Utredningen er en god guide til tallfesting av den offentlige støtten til filmbransjen, til prinsippene for denne støtten og til de rent tallmessige resultatene av de støtteprinsippene som med visse justeringer er fulgt siden 2008.

Filmklubbforbundet er enig med utrederne i at den nåværende ordningen i det store og hele har fungert godt.

Under presenterer vi våre synspunkter på forslagene som konkluderer utredningen:

◆ *volummålet for kinofilmproduksjon reduseres eller fjernes*

Vi er uenig i dette forslaget. Selv om den nåværende ordningen har gitt en del filmer som, etter manges syn, verken tilfredsstillende kommersielle eller kunstneriske krav, mener vi at volumet i norsk filmproduksjon de siste årene nettopp er det som har gitt norsk film et løft. For første gang i filmhistorien er norsk film i ferd med å nærme seg nivået til svensk og dansk film. Selv om et stort antall filmer, som delvis er underfinansiert, kan føre til filmer av varierende kvalitet, mener vi det er historisk belegg for å hevde at et større antall produserte filmer vil gi et større antall filmer som enten er kommersielle eller kunstneriske suksesser. Et større antall filmer gir også større kontinuitet for etablerte filmskapere samtidig som flere nye får sjansen til å prøve seg.

◆ *terskelen for tilgang til etterhåndstilskudd heves betraktelig*

I følge utredningens egne tall er det lite å spare på å heve grensen for etterhåndstilskudd. Den viktigste effekten blir å hindre små produsenter i å sette i gang uavhengige produksjoner i håp om å oppnå etterhåndstilskudd noe som vil føre til færre filmer totalt. Dette blir et slag mot uavhengige filmskapere (independent film), som vi anser å være svært viktige for nyskaping og den totale filmkulturen.

◆ *antallet tildelinger under markedsordningen økes noe samtidig som vurderingskriteriene utvides*

Markedsordningen har fungert bra i forhold til å utløse privat kapital til filmproduksjon og bør opprettholdes og gjerne styrkes.

◆ *tilskuddene under konsulentordningen økes, men konsentreres om et lavere antall produksjoner*

Ut fra det ovenstående er vi også uenige i at konsulentordningen skal konsentreres om færre filmer.

◆ *film med svært lavt publikumspotensial kan få en større del av finansieringen som forhåndstilskudd*

Enig

◆ *lanseringsmidlene som frigjøres pga. et lavere antall filmer, benyttes til å styrke lanseringen av smalere filmer og til å premiere utprøving av utradisjonelle lanseringsmodeller.*

Utradisjonelle lanseringsmetoder bør prøves ut på filmer man antar har lavt inntekspotensiale. Disse kan gjerne være lanseringsmetoder som er mindre kostnadskrevenne enn tradisjonell markedsføring og behøver ikke nødvendigvis føre til merutgifter. Reklamebransjen har ikke behov for statsstøtte.

◆ *alle tilskudd til kortfilm overføres fra NFI til de regionale filmsentrene*

Det kan føres distriktspolitiske argumenter for dette, men det er ingen tall eller argumenter i utredningen som tyder på at det vil føre til flere eller bedre kortfilmer. Kortfilm er en egen uttrykksform og bør også ha en sentral tilskuddsordning

◆ *den nasjonale filmkommisjonen flyttes fra NFI til en av filmregionene*

Det vil sannsynligvis bli dyrere med en filmkommisjon som en egen frittstående institusjon. Uredningens argument om at kommisjonen bør ligge nær de norske fjordene synes mer distriktspolitisk enn praktisk og økonomisk fundert.

◆ *tilskuddene til de regionale filmfondene økes noe, men avhengig av at den anbefalte hevingen av terskelverdien for etterhåndstilskudd gjennomføres.*

Vi er positive til økning av tilskuddet til regionale fond, noe som kan utløse både kapital og entusiasme lokalt. Det bør ikke gå på bekostning av etterhåndsstøtte.

◆ *fordeling av midler mellom filmregionene i større grad bør avspeile bransjestørrelse og resultat*

Vi antar at det vil føre til sentralisering og vil kunne stå i motsetning til distriktspolitiske målsetninger

◆ *samproduksjonsordningen styrkes på kort sikt for å tilstrebe en bedre balanse i forholdet mellom eksport og import av produksjonsaktivitet*

Enig

◆ *en større del utviklingstilskuddene blir fordelt som pakkekontrakter heller enn enkelttilskudd*

Vi mener det er prinsipielt uheldig å støtte noen produsenter på bekostning av andre, selv om målet er å dyrke fram større og mer solide selskaper. Både store og små filmselskaper bruker hovedsakelig frilansere på sine produksjoner og kompetansen vil uansett ligge hos disse heller enn i selskapene.

◆ *et sterkere statlig engasjement for å øke bidragene fra de nye digitale distribusjonskanalene*

Dette er viktig å sikre at pengestrømmen i bransjen når fram til store og små filmprodusenter og andre rettighetshavere og at inntektene ikke forsvinner til program og teknikkleverandører.

◆ *hele tilskuddssystemet gjennomgås med tanke på å myke opp eller fjerne krav og definisjoner som tvinger produksjoner inn i smale sjangerdefinisjoner eller forutbestemte distribusjonsmodeller*

Enig

◆ *ordningen med produksjonstilskudd til TV-serier opphører og en betydelig del av de frigjorte midlene benyttes til å styrke utviklingstilskuddene for slike serier*

Enig

◆ *minst halvparten av midlene fra produksjonstilskuddene til TV-serier overføres til de ulike tilskuddsordningene for dokumentarfilm*

Enig

Andre forhold:

Filmkultur er langt mer enn tørre tall og langt mer enn bare næringsvirksomhet. Kulturdepartementet må først og fremst være ansvarlig for den kunst- og kulturfaglige delen av støtten til norsk film. Rene

næringstiltak, som for eksempel tiltak for å oppmuntre utenlandske filmselskap til å spille inn film i Norge, bør være et ansvar for næringsdepartementet. Dersom en ser på filmindustri som en mulig inntektsbringende næringsvei vil det også være naturlig at Næringsdepartementet kommer inn med utviklingsstøtte, prosjektstøtte og gründerstøtte til filmbransjen på linje med andre næringer.

For kulturdepartementet bør det primære målet, slik vi ser det, være å sikre at det finnes en norsk audiovisuell kultur med dyktige kunstnere og fagfolk som har mulighet for å utfolde sin kreative kunstneriske virksomhet.

Samtidig må det finnes et bærekraftig formidlingsnettverk for filmene som blir laget. I tillegg til formidling via fjernsyn, internett og andre formidlingsformer til hjemmebruk, bør flest mulig få anledning til å se film i sitt originale format. Primært på kino, men for eldre filmer og for nyere ambisiøs og smalere filmkunst også gjennom et nettverk av cinematek, filmklubber og festivaler. I mange tilfeller vil de sistnevnte formidlerne være drevet idealistisk og med et stort innslag av frivillig innsats. I forhold til det man får igjen, skal det relativt små midler til for å drive den ideelle filmformidlingen. Selv om slik virksomhet aldri kan bli kommersielt lønnsom, og heller ikke kan eller bør ha næring som sitt primære mål, er den likevel viktig for den totale bredden i det filmkulturelle tilbudet.

Filmskaping i Norge er ikke først og fremst en næring, men en kulturell og kunstnerisk uttrykksform der alle ledd i kjeden er nødvendig for at alt skal fungere.